

Rossz közhangulat és (talán) jó megoldás

Varga László, a VMSZ parlamenti képviselője a Családi Körnek: A rehabilitációs törvénnyel a kollektív bűnösség lebontódik egyéni felelősségre

A szerb parlament hétfőn 121 igenlő, 5 nemleges és 1 tartózkodó szavazattal meghozta a Rehabilitációról szóló törvényt, amely – általános megítélés szerint – orvosolja a szeptember 26-án meghozott, és Boris Tadić szerb államfő által a magyarság gyásznapján, október 6-án aláírt, a vagyon visszaszámaztatásáról és a kártalanításról szóló (restitúciós) törvény hibáit, és törli a kollektív bűnösség elvét. A törvény elfogadását már hétfőn a magyar kormány nevében Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes és Németh Zsolt külügyi államtitkár üdvözölte közös közleményben, és úgy értékelte, ezek után nincs ok a vétőra, és Magyarország december 9-én az Európa Tanácsban támogatni tudja Szerbia európai uniós tagjelölti státusának a megszavazását. Eközben a szabadkai székhelyű Magyar Remény Mozgalom közleményében – amelyet László Bálint elnök írt alá – „a legfényesebb délvidéki kudarcnak” nevezte a törvényt, és úgy véli, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) részbeni hibája, hogy a restitúciós törvénybe a magyarokat ért megbélyegzés belekerülhetett, és arra figyelmeztet, hogy a rehabilitációs törvény nem helyettesíthet egy olyan parlamenti nyilatkozatot, amelyben a szerb államhatalom „elítéli az 1944/45-ös vérengzést, és amely eltörli a csúrogi, szablyai és mozsori magyarokra kimondott, a mai napig fenntartott »kollektív bűnösséget«.

A rehabilitációs törvény e lényeges, és sokat vitatott eleméről, a vajdasági magyarokat is sújtó kollektív bűnösség törlésének a módjáról kértünk nyilatkozatot **Varga Lászlótól**, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) parlamenti képviselőjétől kedden, a törvény megszavazásának másnapján.

– A kollektív bűnösség törlésének a kérdésére milyen válasz található a rehabilitációs törvényben?

– A rehabilitációs törvénnyel a kollektív bűnösség elve lényegében törődött a vagyon visszaszámaztatásának a folyamatából. A rehabilitációs törvény visszaul a vagyon-visszaszámaztatási törvény 5. szakasza 3. bekezdésének 3. pontjára, amely szerint az a személy, aki a második világháború alatt a Szerbia Köztársaság területén tevékenykedő megszálló erőknek volt a tagja, nem jogosult restitúcióra, és ennél fogva az örökösei sem jogosultak a kárpótlásra. A rehabilitációs törvénybe ugyan-

is bekerült egy szakasz, ami ennek a rendelkezésnek az értelmezése. Eszerint az a személy, legyen az honvédkatonája vagy bárki más, aki ellen nincs elmarasztaló ítélet, mindenféle rehabilitációs eljárás nélkül kérheti a vagyona visszaszámaztatását, amennyiben elvették tőle. Akik ellen van elmarasztaló döntés, azok esetében rehabilitációs eljárás indítható, és ha beigazolódik, hogy nem követett el háborús bűncselekményt, akkor minden további nélkül rehabilitálható és részese a restitúciós folyamatnak. A kollektív felelősség így bontódik le egyéni felelősségre.

– Mi történik a szablyai, csúrogi és mozsori magyarok esetében?

– A vagyon visszaszámaztatásáról szóló törvény azt mondja, hogy az 1945. március 9-e utáni államosítási aktusok alapján elvett vagyont lehet visszakérni. Ugyanakkor történelmi tény, hogy a va-

gyon fizikai elvétele már 1944 őszén megtörtént a legtöbb esetben, de ez irreleváns, mert a végzéseket 1946 januárja folyamán hozták meg, vagyis akkor hivatalosították, és ez vonatkozik a kollektívan sújtott szablyai, csúrogi és mozsori magyarokra is, ezért mondjuk, hogy az ő esetükben sincs akadálya a vagyon visszaszámaztatásának.

– Akkor most jó megoldások születtek a rehabilitálási törvénnyel?

– Reméljük, hogy a törvény elfogadása jó hír, és hogy a gyakorlat megcáfolja azokat a véleményeket, hogy ez nem egy jó hír. Megvagyunk győződve, hogy a kárpótlási folyamatból a most megfogalmazott rendelkezések által a vajdasági magyarok nem maradnak ki. Ugyanakkor az is fontos, hogy a módosítási indítványok ellenére a parlament megszavazta a csoportos rehabilitálás lehetőségét is, amiben a VMSZ-ben kilátásba helyezett jogsegélyszolgálat fogja segíteni az érintetteket. Ugyanakkor igen sajnós magának a rehabilitációs törvénynek az elfogadásából kiolvasható üzenet, hogy a parlamentben megmaradt a rossz szeptemberi közhangulat.

– Arra gondol, hogy a szerb szkupstinában lefaszították a magyarokat?

– Igen, a hétfői szavazás is megmutatta, hogy szeptember óta a közhangulatban nem sok minden változott, hiszen Rasim Lajčić és a ligások a törvény ellen szavaztak.

FRIEDRICH Anna

VARGA LÁSZLÓ